

Verlag PriO-bijeenkomst omgevingsveiligheid en bouwveiligheid

20 mei 2021, online

Aanwezigen

Naam	Organisatie
Han Krijgsman	ABT
Susan Eggink - Eilander	Antea
Ronald van Miltenburg	Brandweer Gooi en Vechtstreek
Jan Willem van Wijngen	Cauberg Huygen
Johan Koudijs	DGMR en ATGB
Johan van der Graaf	IFV
Marcel Balk ¹	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Taco Kooistra ²	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Karen van Tol	RHDHV
Harm Kraaijenbrink	RHDHV
Loes Lanting (voorzitter)	RIVM
André van Vliet	RIVM
Arjan Boxman	RIVM
Henrieke Heideman	RIVM
Jeroen Neuvel (secretaris)	RIVM

1. Opening

Loes Lanting heet de aanwezigen welkom. Aanwezigen stellen zich kort voor. Jeroen Neuvel licht de rol van de PriO toe (zie [Praktijkgroep Instrumenten Omgevingsveiligheid | RIVM](#)).

2. Toelichting beschermopgave omgevingsveiligheid Bkl en Bbl

Taco Kooistra licht de beschermopgave vanuit het Bkl en Bbl toe.

Reacties deelnemers PriO naar aanleiding van de presentatie

Aandachtsgebieden zijn begrensd tot daar waar mensen binnenshuis kunnen overlijden. Binnen aandachtsgebieden kunnen extra bouweisen gelden. Deze eisen zijn erop gericht om mensen te beschermen tegen die gevolgen. Er zijn in praktijk verschillen in interpretatie. Moet hierbij alleen gekeken worden naar dodelijke slachtoffers of breder naar de maatschappelijke ontwrichting? Dit is bijvoorbeeld van belang bij het beoordelen van de scherfwerendheid i.r.t. gewonden. Het bevoegd gezag verantwoordt in de groepsrisicoverantwoording welke bescherming ze voldoende vinden: wie wil je beschermen, waartegen, wat is acceptabel?

Het juridisch kader, de toepassing ervan door het bevoegd gezag en de kennis op de bouwplaats moeten gelijklopen om vooruit te komen (metafoor skilopers). Een duidelijke uitleg over het doel van

---

¹ Alleen aanwezig bij agendapunt 1 en 2

² Alleen aanwezig bij agendapunt 1 en 2

de wetgever, bijvoorbeeld wat wordt bedoeld met bescherming, helpt hierbij. De ATGB doet uitspraak over conflicten tussen aanvrager en beoordelaar. Op basis van de ervaring met de ATGB, is het behulpzaam om de doelen van de regels duidelijk weer te geven. Dit helpt bij het beoordelen van de gelijkwaardigheid van maatregelen. Dit zou in het besluit vastgelegd moeten worden. Houd hierbij ook rekening met het tempo van de bouwwereld. Hebben zij de materialen die nodig zijn?

Doelstelling van de regels in Bbl en Bkl zijn toegelicht in het besluit: waarborgen van de veiligheid. Bouweisen zijn er op gericht om mensen die niet kunnen vluchten te beschermen en/of bouweisen zijn er op gericht om tijd te genereren, zodat mensen kunnen vluchten. Het is niet voor alle aanwezigen duidelijk wat onder dit doel wordt verstaan. Dit maakt het volgens hen ook onduidelijk voor de bouwplaats. Leiden de eisen wel tot het behalen van het doel? Bijvoorbeeld: explosiebestendigheid omvat meer dan alleen scherfwerking.

Er zijn maatwerkvoorschriften voor nieuwbouw mogelijk. De maatwerkvoorschriften voor nieuwbouw (art 7 woningwet) worden nauwelijks toegepast. De verwachting is dat dergelijke maatvoorschriften ook in de toekomst weinig toegepast gaan worden. Het zoeken naar gelijkwaardige maatregelen lijkt logischer. Gelijkwaardigheid geeft ook ruimte om tot elkaar te komen.

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen: een onafhankelijke kwaliteitsborger gaat beoordelen of het veilig is. Bevoegd gezag houdt een rol bij het beoordelen van de gelijkwaardigheid.

Uniformiteit en ruimte voor gelijkwaardigheid is een groot goed. Aanwezigen geven aan dat dit in praktijk vaak tot maatwerk /gelijkwaardigheid leidt. Je zou in het Bbl in de toekomst eventueel ook maatwerkvoorschriften mogelijk kunnen maken, op basis van de te bereiken doelen. Dit lijkt in strijd met de uniformiteit/ eenduidigheid, maar sluit wel aan op de praktijk. Als adviseur ben je gewend om aan te tonen dat je voldoet aan hogere eisen. Om dit te bepalen worden soms ook risicoberekeningen uitgevoerd. De doelstellingen moeten dan wel helder zijn. Hoe meer het instrumentarium vastgelegd wordt / ingekaderd wordt, hoe lastiger het is om tot een goede maatwerkoplossing te komen.

Ervaringen huidige bouwbesluit: wat is er meegenomen van deze leerpunten? De huidige regels uit het Bouwbesluit 2012 zijn onverkort omgezet. De inhoud is niet aangepast op deze leerervaringen. Huidige regels leiden niet altijd tot bescherming.

3. Gesprek over behoeften en wensen uit de praktijk en verwachtingen m.b.t. instrumenten omgevingsveiligheid

Henriette Heideman presenteert een overzicht van de RIVM-instrumenten omgevingsveiligheid.

Reacties m.b.t. behoeften en wensen instrumenten omgevingsveiligheid

Aanwezigen zien voor RIVM een rol in het bij elkaar brengen van partijen zoals in dit overleg en te stimuleren dat partijen, volgens de metafoer van de skiloper, gelijklopen en vooruitgaan. Deelnemers waarderen het dat in deze bijeenkomst partijen bij elkaar zijn gebracht.

Het laten zien van voorbeelden in een Wiki kan helpen. De deelnemers zijn terughoudend over publicaties (richtlijnen) die gezien kunnen worden als pseudo wetgeving, Ga terughoudend om met het lanceren van publicaties (zoals over scherfwerking), want die worden te snel gehanteerd als pseudo wetgeving terwijl dit vaak niet de bedoeling is van die publicatie. Vraag is hoe je met elkaar deelt wat je hebt geleerd, zonder dat derden de publicaties gelijk zien als norm.

Er is behoefte aan ontwerpuitgangspunten. Het zou behulpzaam zijn wanneer er overeenstemming is over het incident waartegen beschermd moet worden. Op basis daarvan kunnen dan

ontwerpuitgangspunten opgesteld worden. Dit helpt ook om te bepalen onder welke omstandigheden maatregelen toegevoegde waarde hebben. Dit kan ook betekenen dat er zones zijn waar geen beschermende maatregelen mogelijk zijn, bijvoorbeeld door de zeer grote intensiteit van de effecten. Nu lijken er verschillende scenario's gebruikt te worden met verschillende scenario's. Er worden ook verschillende modellen gebruikt om scenario's op te stellen (bijvoorbeeld op basis van Effects en Safeti-NL). Er is behoefte aan landelijke set van gehanteerde scenario's als uitgangspunt voor de beschouwing of een gebouw bescherming biedt. Bouwvoorschriften voor explosies zijn nieuw. Brandveiligheid is in praktijk verder uitgekristalliseerd. Voor brandveiligheid zouden uniforme scenario's ook kunnen helpen.

De informatie i.r.t. de mate van bescherming die gebouwen/ materialen bieden is gebaseerd op sterk verouderde aannames (en gaat vaak maar over één materiaal en niet de combinatie van materialen). Het Rijk zou, met behulp van het bedrijfsleven, aan de slag kunnen om de aannames te actualiseren.

Voor het bepalen van de impact van een explosie op een gebouw wil je weten wat het effect is van de omgeving tussen de bron en het te ontwerpen gebouw. Nu bepalen we de effecten op basis van een vrije veld methode.

Er is in praktijk altijd behoefte aan maatwerk. We kijken hierbij als snel naar buitenlandse normen.

Er is ook winst te behalen met het testen van beschermende maatregelen aan de hand van de koolwaterstofkromme.

Er is behoefte aan vuistregels over kosten, ook in relatie tot bescherming, om helder te maken wat we eisen van een bouwer.

Er is verschil tussen harde voorschriften en een genuanceerde benadering. Als er explosiewerend glas zou worden voorgeschreven van de lichtste Europese klasse kost dit aanzienlijk meer per vierkante meter dan wanneer je de benodigde glasbladen met kunststoffolies los koopt. Dit kan al het verschil zijn tussen een doelvoorschrift waarmee je tot een maatregel komt i.p.v. aan specifiek middelvoorschrift. Als ook de scenario's helder zijn kun je uitrekenen of het beschermingsdoel bereikt wordt. Zo kun je tot een generieke omschrijving van de maatregelen komen. Dat verdient de voorkeur boven een regel gericht op een specifieke maatregel om brand- of explosiewerendheid te realiseren.

Veel bouwproducten zijn gebaseerd op Europese product- en testnormen. Het testen/ toetsen zelf is dan voor brand ten opzichte van het bouwproject niet zo heel erg duur. Op de schaal van Nederland is het heel duur/ inefficiënt zolang er geen/ nauwelijks kennisuitwisseling plaatsvindt (tussen betrokken stakeholders) en je dus (per bouwopgave) hetzelfde steeds opnieuw moet testen/ toetsen. Voor brand is het op Europees niveau geregeld. Op Europees niveau is dit voor explosies nauwelijks geregeld. Alleen voor glas zijn Europese normen. Explosietesten zijn relatief duur. Laboratoriumtesten zijn eigenlijk onvoldoende representatief (andere drukgolf). Vrije veldtesten zijn beter, maar veel duurder. Testkosten voor materialen tegen explosie (vrije veldtest) liggen rond de 100k euro en kunnen in Nederland niet worden uitgevoerd. Testen voor brand zijn goedkoper, ongeveer 3k -10k euro. Deze kosten kunnen conflicteren met andere doelen, met bijvoorbeeld m.b.t. de wens voor betaalbare starterwoningen.

Er is behoefte aan het definiëren en concretiseren van het risico voor het gebouw met behulp van scenario's en de vertaling daarvan naar concrete maatregelen. In de petrochemische industrie zijn hier goede ervaringen mee opgedaan. De bedrijven hebben hier bedrijf gerelateerde regelgeving voor. Een deel van deze informatie is vertrouwelijk, maar de vertrouwelijkheid zit meer in de bedrijfsvertrouwelijke aspecten. De algemene vertaling hoe je dit aanpakt zal minder gevoelig liggen.

Bijv. de GP4430 van BP. Aanwezigen adviseren toestemming te vragen voor het gebruik van dergelijke voorbeelden en kunnen hierbij helpen .

4. Afsluiting en vervolg

Een vervolgbijeenkomst is wenselijk. De gezamenlijke aanwezigheid van de juristen van IenW en BZK bij de start van de bijeenkomst wordt gewaardeerd, om bijvoorbeeld vanuit de inhoud en praktijk aan te geven wat nodig is om het beleid werkbaar te houden. De bijeenkomsten moeten volgens de deelnemers wel het karakter hebben van halen en brengen. RIVM zal een vervolgbijeenkomst organiseren. RIVM wordt gevraagd om daarbij ook aan te geven wat volgens hen nodig is om verder te komen.